

РОБЪРТ ШЕКЛИ

РИТУАЛ

Превод от английски: Владимир Германов, 1996

chitanka.info

Акинобоб изтича до колибата на Стария Певец и започна да танцува танца на важното съобщение, като удряше с опашка по земята, за да издаде нужните звуци. Стария Певец веднага се появи на вратата със скръстени на гърдите ръце и праметната през рамо опашка в поза за слушане.

— Дойде кораб на боговете — каза Акинобоб и изтанцува съответната обяснителна стъпка.

— Така ли? — попита Стария Певец като присви одобрително очи при вида на танца му. Беше в добра форма. Без следа от отпуснатите, опростени движения от ереста на Алхона.

— От божествен, истински метал! — възкликна Акинобоб.

— Хвала на боговете! — отвърна Акинобоб официално, като прикриваше възбудата си. Най-последно! Боговете се бяха завърнали! — Събери селото.

Акинобоб излезе на селския площад и затанцува танца за събиране. Стария Певец изгори щипка свещен аромат, натри опашката си с пясък и така пречистен излезе, за да поведе танците за посрещането.

Корабът на боговете — огромен цилиндър от очукан метал — лежеше на едно равно място. Селяните се събраха на почтително разстояние от него и се подредиха във фигурата за приветстване на всички богове.

Корабът на боговете се отвори и отвътре излязоха двама от тях.

Стария Певец веднага разпозна външния им вид. В „Огромната книга на боговете“, създадена преди близо пет хиляди години, се описваха всички видове божества. Сред тях имаше големи и малки, крилати и безкрили, богове с копита, с една ръка, с две ръце, с три ръце, с пипала, с люспи и всякакви други форми, които божествеността можеше да си придаде.

Всеки от видовете трябваше да се посрещне със специфична Церемония за посрещане, защото така бе писано в „Огромната книга“.

Стария Певец веднага видя, че тези са двуръки, двукраки и безопашати богове, така че веднага накара селяните да оформят нужната фигура.

Глат, известен и като Младия Певец, изтича до него.

— Кой ще използваш? — попита той и се прокашля любезно.

Стария Певец се вторачи в него.

— „Танцът на освобождаването на пистата“ — отговори той, като произнесе тези древни, безсмислени думи с цялото възможно страхопочитание.

— Така ли? — Глат потри предизвикателно рамо с опашка в знак на неодобрение. — Алхона предписва Блюдата да са преди всичко останало.

Стария Певец направи отрицателен жест и се отдалечи. Докато той беше начело, нямаше да има компромиси с ереста на Алхона, написана само някакви си три хиляди години преди това.

Глат, Младия Певец, се върна на мястото си сред танцуващите. Според него беше нелепо консерватор като Стария Певец да определя танцовата политика. Пълен абсурд, след като вече се знаеше, че...

Двамата богове се движеха! Пазеха равновесие върху тънките си крака и се олюляваха. Единият тръгна напред, препъна се и падна по очи. Другият му помогна и също падна. Изправи се много бавно.

Всичко беше удивително реалистично.

— Боговете танцуват танца на съгласието! — извика Стария Певец. — Започвайте Танца на разрешението за кацане!

Селяните затанцуваха, заудряха с опашки земята, закашляха и залаяха радостно. После, според изискванията на церемонията, гостите бяха качени на платформа от свещени клони и пренесени до свещената могила.

— Хайде да поговорим — каза Глат, когато настигна Стария Певец. — Понеже това е първото появяване на богове от хиляда години насам, несъмнено би било разумно да използваме церемониите на Алхона. В случай че...

— Не! — отсече Стария Певец и забърза нататък на шестте си крака. — Всички церемонии са описани в Древните книги на процедурите.

— Знаем — възрази Глат, — но не би навредило, ако...

— Никога! — прекъсна го Стария Певец с нетърпящ възражение тон. — Всеки бог трябва да бъде посрещнат с Танца на освобождаването на пистата. После идват Танцът на разрешението за кацане, Танцът на митническата проверка, Танцът на разтоварването и Танцът на медицинския преглед. — Стария Певец произнасяше старинните, тайнствени наименования с истинска наслада. — Тогава и само тогава може да преминем към Блюдата.

Двамата богове движеха неспокойно крайниците си и стенеха мъчително върху платформата от клони. Глат знаеше, че с този танц, изобразяващ страдание и болка, те искат да потвърдят близостта си с тези, които ги боготворяха.

Точно така трябваше да стане, според Книгата на последното явяване, но Глат бе изненадан от съвършенството, с което боговете имитираха човешките емоции. Ако ги гледаш, ще си помислиш, че наистина умират от глад и жажда.

Мисълта го накара да се усмихне. Всички добре знаеха, че боговете не могат да страдат от подобни неща.

— Ето какво — каза Глат на Стария Певец. — Важното е да избегнем фаталната грешка, която дедите ни са допуснали в Дните на космическия полет. Така ли е?

— Разбира се — съгласи се Стария Певец и сведе почително глава при споменаването на ритуалното име на Златната епоха. Преди пет хиляди години неговият народ се бе радвал на просперитет и богатства. Тогава ги бяха посещавали много богове. Тогава, както разказваше легендата, в ритуала била допусната грешка и над народа му било спуснато Отбягване. След това не бяха идвали никакви богове.

— Ако боговете одобрят нашите церемонии — отбеляза Стария Певец — ще вдигнат Отбягването. Ще започнат да идват и други богове, както е било някога.

— Точно така. Алхона е бил последният, който е видял такива, и би трябвало да знае какво говори, когато съветва най-напред да се предложат Блюдата, а едва след това танците.

— Писанията на Алхона са ерес — възрази Стария Певец.

Младия Певец се замисли за стотен път, че би трябвало да наложи волята си и да нареди на селяните веднага да започнат с Водната церемония и Блюдата. Мнозина от тях тайно вярваха в идеите на Алхона...

Все пак реши да не го прави, поне засега. Стария Певец все още беше твърде силен. Ако самите богове обаче дадяха някакъв знак...

Само че боговете все още лежаха върху клоните и продължаваха с чудесния си танц, изразяващ човешката болка и страдание.

Пренесоха ги на Свещената могила и Стария Певец поведе Танца на разрешението за кацане. Изпрати вестносци и по другите села, за да призват всички мъже да вземат участие в танците. Жените в селото

започнаха да приготвят Блюдата. Някои от тях танцуваха от радост, защото нима не бе писано, че когато дойдат боговете, Отбягването ще свърши и ще има богатства за всеки, като в Дните на космическия полет?

Единият от боговете на могилата лежеше без да мърда. Другият бе успял да седне и сочеше устата си с изкусно треперещ пръст.

— Това е знак на добра воля! — извика Стария Певец.

Глат кимна, а потта продължи да се стича в гънките на кожата му, докато танцуваше. Стария Певец беше добър тълкувател, нямаше как да не признае.

Другия бог също седна, стисна гърлото си с една ръка и започна да жестикулира с другата.

— По-бързо! — изграчи Стария Певец на танцьорите, защото реагираше на всяко движение на боговете.

Единият от тях сега крещеше с ужасен дрезгав глас. Крещеше и сочеше гърлото си, после пак крещеше. Имитираше страдащ човек.

Всичко това бе в пълно съответствие с Танца на боговете, както бе описан в Книгата на последното появяване.

В този момент се появила група млади мъже от съседното село, които заеха местата си в танца. Младия Певец бе освободен и след като си пое дъх, отиде при Стария Певец.

— Всички танци ли ще използваш? — попита го той.

— Разбира се. — Стария Певец следеше танците внимателно, защото този път нямаха право да допуснат никаква грешка. Може би това беше последният им шанс отново да се издигнат в очите на боговете.

— Танците ще продължат пълни осем дни — каза Стария Певец строго. — Ако допуснем и най-малката грешка, започваме отначало.

— Според Алхона трябва да се започне с Водната церемония — възрази Глат, — а след това...

— Връщай се да танцуваш! — прекъсна го Стария Певец и направи жеста на Пълното отрицание. — Това е единственият начин да се освободим от древното Отбягване.

Младият певец се отдалечи. Ех, ако той беше начело! В древността, когато богове са идвали и са си отивали всеки ден, церемониите на Стария певец вероятно са били правилни. Глат си

спомняше как беше описано спускането на кораба на боговете в Книгата на последното появяване.

Най-напред започнала Церемонията „Освобождаване на пистата“ (тогава все още не ги наричали „танци“).

Боговете започнали с Танца на болката и страданието.

После била изпълнена Церемонията на разрешението за кацане.

Боговете изиграли Танца на глада и жаждата, както правеха и сега.

После дошли Церемонията на митническата проверка, Церемонията на разтоварването и Церемонията на медицинския преглед. През цялото време на боговете не давали храна и вода, защото така предписвал ритуалът.

Когато всички церемонии приключили, поради някаква причина, единият бог се престорил на умрял. Другият го занесъл на кораба и корабът отлетял.

Скоро след това започнало Отбягването.

Все пак в древните източници липсваше единно мнение относно причините за Отбягването. Според някои, боговете били обидени заради грешка в един от танците. Други, като Алхона, твърдяха, че трябвало да се започне с водата и храната, а едва след това да се проведат церемониите.

Малцина вярваха в писанията на Алхона. В края на краищата боговете не знаеха какво е глад и жажда. Защо храната да предхожда церемониите?

Но Глат приемаше думите му за истина и се надяваше един ден да разбере каква е истинската причина за Отбягването.

Изведнъж настана объркване и той се завтече, за да види какво става.

Някакъв глупак беше оставил край Свещената могила обикновена кана с вода. Единият от боговете беше пропълзъл до нея и всеки момент щеше да я вземе в ръце.

Стария Певец обаче успя да я измъкне и цялото село въздъхна облекчено.

Богът се ядоса. Разкрещя се и махна с ръка към каната, която го обиждаше, а после към другия бог, легнал по очи в божествен екстаз. Посочи гърлото си, пресъхналите си, напукани устни, после пак каната с водата. Разплака се.

— Бързо! — извика Младия Певец. — Започнете Танца на споразумението за равнопоставена търговия!

Единствено бързата му мисъл спаси положението. Танцуващите запалиха свещени клони и ги заразмахваха около боговете. Боговете започнаха да кашлят и да се давят одобрително.

— Бърза мисъл — призна Стария Певец неохотно. — Как се сети за този танц?

— Името му е най-внушителното — обясни Глат. — Знаех, че се нуждаем от нещо силно.

— Е... браво — похвали го Стария Певец и се върна при танцуващите.

Глат се усмихна и уви опашка около кръста си. За него това бе важна победа.

Сега трябваше да измисли как да пусне в ход церемониите на Алхона.

Боговете лежаха, кашляха и дишаха тежко, като изпаднали в агония. Младия Певец реши да изчака точния момент.

Танцът на споразумението за равнопоставена търговия продължи цял ден, а боговете изпълниха ролята си. Непрекъснато идваха мъже от по-далечни села, за да изразят почитта си, а боговете кашляха одобрително.

В края на танца единият от тях се изправи много бавно, после падна на колене. Движенията му бяха пресилени, като на много слаб физически мъж.

— Послание — прошепна Стария Певец и всички притихнаха.

Богът разпери ръце. Стария Певец кимна.

— Обещава ни добра реколта — каза той.

Богът сви юмруци, после пак ги отпусна в пристъп на кашлица.

— Съчувства на бедността и жаждата ни — обясни Стария Певец.

Богът посочи гърлото си с такава тъга, че няколко селяни се заплакаха.

— Искате да започнем танците отначало — каза Стария Певец. — Хайде, подредете се за първата фигура.

— Няма толкова нещо — обади се Младия Певец дръзко, защото бе решил, че това е подходящият момент.

Всички се вторачиха в него, занемели от учудване.

— Богът желае Водната церемония — продължи Глат.

Танцуващите ахнаха тихо. Водната церемония беше част от ереста на Алхона и Стария Певец я отричаше категорично. Но пък той беше стар. Може би Глат, Младия Певец...

— Няма да позволя! — изпищя Стария Певец. — Водната церемония е след Блюдата, а те са след танците! Само така ще се освободим от Отбягването!

— На боговете трябва да се предложи вода! — извика Младия Певец.

И двамата погледнаха към боговете, в очакване на някакъв знак, но боговете ги наблюдаваха мълчаливо с кръвясали очи.

Единият от тях се закашля.

— Това е знак! — извика Глат, преди Стария Певец да го присвои за своята кауза. Той започна да спори, но напразно. Селяните бяха чули.

Донесоха вода в пречистени, украсени кани и танцьорите заеха местата си за церемонията. Боговете гледаха и ръмжаха тихо на своя си език.

— Сега! — извика Младия Певец. Донесоха една кана, а богът протегна ръце към нея. Другият го избута и сам протегна ръце.

Селяните замърмориха нервно.

Единият бог удари другия немощно и сграбчи каната. Надигна я към устните си, но другият се нахвърли върху него и тя падна от могилата.

— Предупредих! — извика Стария Певец. — Отхвърлиха водата! Така и очаквах! Махнете я веднага, преди да ни прокълнат!

Двама мъже грабнаха каните и бързо ги отнесоха. Боговете изреваха и притихнаха.

Веднага, по заповед на Стария Певец, започна Танцът на митническата проверка. Отново запалиха свещените клони и ги заразмахваха около боговете. Те, едва чуто, закашляха одобрително. Единият се опита да изпълзи на земята, но падна по очи. Другият лежеше неподвижно.

Двамата останаха така дълго време, без да направят никакъв знак.

Младия Певец стоеше край танцуващите. Защо, питаше се той, боговете ме изоставиха?

Нима Алхона не е бил прав?

Боговете наистина отказаха водата.

Според Алхона, единственият начин тайнственото Отбягване да бъде премахнато веднага, беше да се предложи храна и вода в самото начало. Нима бяха чакали твърде дълго?

Неведоми са пътищата божии, каза си Глат тъжно. Сега шансовете му бяха пропилены завинаги. Би могъл да заяви верността си към възгледите на Стария Певец.

Върна се при танцуващите в лек тръс.

Стария Певец нареди танците да започнат отначало и да продължат пълни четири дни и нощи. После, ако боговете одобрят, щяха да им предложат Блюдата.

Боговете не дадоха никакъв знак. Лежаха неподвижни на свещената могила, а крайниците им от време на време потрепераха конвулсивно, като на хора, достигнали крайния предел на силите си.

Беше очевидно, че са важни богове. Как иначе биха могли да имитират състоянието толкова съвършено?

На сутринта нещо се случи. Въпреки че Стария Певец беше прекратил Танца на хубавото време, на небето започнаха да се събират облаци. Бяха големи и черни, скриха утринното слънце.

— Ще си отидат — каза Стария Певец и затанцува Танца за прогонване на дъжда.

Но облациите не се махнаха и скоро заваля. Боговете се размърдаха и обърнаха лица към небето.

— Донесете клони! — извика Стария Певец. — Донесете слама! Боговете ще прокълнат дъжда, защото той не бива да ги докосва, докато не свършат церемониите!

Глат съзря още един шанс и извика:

— Не! Боговете сами повикаха дъжда!

— Махнете отгук този еретик! — изпищя Стария Певец. — Донесете сламата!

Мъжете издърпаха Глат настрани и започнаха да строят колиба около боговете, за да ги предпазят от дъжда. Стария Певец се зае лично да я покрие със слама. Работеше бързо и почтително.

Боговете продължаваха да лежат с отворени усти към внезапния пороеен дъжд. Когато видяха, че Стария Певец слага слама над главите им, се опитаха да станат.

Стария Певец работеше бързо, защото си даваше сметка, че присъствието му върху свещената могила е светотатствено.

Двамата богове се спогледаха, после единият бавно се изправи на колене. Другият протегна двете си ръце и му помогна.

Богът се изправи и се олюля като пиян, подпря се на другия. Изведнъж, съвсем неочаквано, бутна Стария Певец по гръдния кош.

Стария Певец загуби равновесие и падна от свещената могила. Краката му заритаха във въздуха комично. Богът махна сламата от покрива на колибата и помогна на другия бог също да се изправи.

— Знак! — изпищя Младия Певец и се опита да се освободи от селяните. — Това е знак!

Нямаше как да се отрече. Сега и двамата богове бяха на крака, наклонили назад глави с отворени усти.

— Донесете Блюдата! — извика Глат. — Такава е волята на боговете!

Селяните се поколебаха. Възприемането на ереста на Алхона беше сериозна стъпка и трябваше да се обмисли внимателно.

Сега управлението беше поел Младия Певец и трябваше да рискуват.

От друга страна, изглеждаше, че Алхона е прав. Боговете съвсем божествено тъпчеха огромни количества храна в устите си и имитираха хора невероятно добре. Пиеха, сякаш наистина умираха от жажда.

Глат съжаляваше, че не знае езика им, за да разбере най-накрая каква е истинската причина за Отбягването.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.